

ВІДПОВІДІ

Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на рекомендації з подальшого удосконалення освітньо-професійної програми
18364 «Кримськотатарська мова і література, англійська мова та переклад»
викладені у проєкті Експертного висновку галузевої експертної ради

Висловлюємо нашу вдячність членам галузевої експертної ради за ґрунтовний аналіз, рекомендації та пропозиції стосовно удосконалення освітньої програми. Вважаємо за доцільне надати коментарі щодо аналізу та рекомендацій ГЕР за критеріями.

Критерій	Звіт ГЕР	Коментар Університету на звіт
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми Рівень відповідності (експертна група) В Рівень відповідності (ГЕР) В</p>	<p>За критерієм 1 обґрунтувань чи зауважень немає.</p> <p><i>РЕКОМЕНДАЦІЇ:</i> Рекомендуємо увиразнити унікальність освітньої програми, проаналізувавши аналогічні за змістом ОПП ЗВО в Україні та за кордоном.</p>	<p>Відкриття ОПП «Кримськотатарська мова і література, англійська мова та переклад»у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка має складний дискурсивний (політичний, історичний) характер і визначається низкою соціокультурних факторів і викликів, на які змушене було реагувати українське суспільство після подій на теренах Криму навесні 2014 р. Для увиразнення актуальності та унікальності освітньої програми кафедра тюркології у 2022-2023 н.р. здійснює низку заходів, які будуть відображені у новій редакції ОП, перегляд якої заплановано на 2023-2024 н.р., зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none">- активовано діяльність кафедри на ринку праці, яка полягає у посиленні співпраці з потенційними стейкхолдерами (наприклад, прокуратура АР Крим та м. Севастополь) посиленні співпраці у тому числі за рахунок внутрішньої та міжнародної мобільності з університетами-партнерами (ТНУ ім. В.І. Вернадського) та провідних наукових установ України (НАН України);- затверджено перелік заходів спрямованих на популяризацію престижності кримськотатарської мови та культури кримських татар, які визнані корінним народом України;- у підготовці (методичній ревізії) навчальної документації та оновленні змісту ОП та її компонентів з урахуванням досвіду, здобутого викладачами кафедри тюркології під час стажувань упродовж 2022-2023 рр.;- в удосконалення методичної бази і джерелознавчого підґрунтя, шляхом перекладу кримотатарознавчих

Критерій	Звіт ГЕР	Коментар Університету на звіт
		<p>палеографічних та історичних артефактів; - у реалізації компаративних аналізів досвіду ЗВО в Україні та за її межами, які спеціалізуються на дидактичному адмініструванні елементів кримськотатарського дискурсу (мова, національні наративи, історичні ретроспекції).</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми Рівень відповідності (експертна група) В Рівень відповідності (ГЕР) В</p>	<p>2.2. Загалом ОПП має чітко визначену структуру, яка сукупно формує визначені Стандартом компетентності. ГЕР погоджується з ЕГ, що на основі представленої структурно-логічної схеми важко простежити логічний взаємозв'язок ОК через візуальне об'єднання обов'язкових дисциплін у блоки без врахування чітко окреслених критеріїв, а також розбіжність назв окремих ОК в останній редакції ОП та самій схемі (ОК8, ОК9, ОК13, ОК15, ОК16, ОК17, ОК18, ОК20, ОК21, ОК22 і т.ін). Також ГЕР підтримує думку ЕГ щодо певної диспропорції кількості кредитів, виділених на багатосеместрові дисципліни, присвячені питанням перекладу з кримськотатарської – ОК 9 (13 ECTS) та англійської - ОК 20 (26 ECTS) мов. Зважаючи на міркування випускників про замалу кількість аудиторних годин із мовних дисциплін, вважаємо, що вартує збалансувати кредитні виміри мовознавчої підготовки.</p> <p>2.4. Варіативна частина ОПП сформована за блоковим типом відповідно до політики ЗВО і представлена двома вибірконими блоками обсягом 60 кредитів ECTS кожен: ВБ 1 «Кримськотатарська філологія та переклад», ВБ 2 «Кримськотатарські студії та турецька мова». Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентовано «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка», яке передбачає, крім блокового підходу, ще й</p>	<p>2.2. Відповідно до кафедральних традицій методичного адміністрування тюркських мов розподіл годин з кримськотатарської мови, турецької і англійської мови має чіткі кореляції з завданнями ОП, побажаннями здобувачів та кон'юнктурою ринку праці. Розподіл кредитів, який визначений навчальним планом, є ефективним з огляду на забезпечення заявленої кваліфікації та відображає пріоритетність заявлених предметних спеціалізацій, обґрунтовується необхідністю формування необхідних мовних компетентностей з кримськотатарської мови, які здобувачі починають вивчати як іноземну на першому курсі. При цьому турецька мова вивчається здобувачами без присвоєння відповідної кваліфікації, а її вивчення пояснюється необхідністю володіння студентами знаннями мови для можливості опрацювання наукових та методичних праць турецьких лінгвістів з кримськотатарської мови.</p> <p>2.4. Відповідно до п. 9.4 Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (https://cutt.ly/G9t0m0g:) здобувач освіти має можливість вибору із вибіркової складової навчального плану ОП, на якій студент навчається (спеціалізований блок дисциплін, що спрямований на поліпшення здатності до працевлаштування за обраним фахом; одночасний вибір певної кількості дисциплін із пакету; вибір однієї дисципліни із переліку); із вибіркової складової навчального плану іншої ОП того самого освітнього рівня; із блоку обов'язкових дисциплін іншої ОП того самого освітнього рівня; із вибіркової складової навчального плану іншої ОП іншого освітнього рівня (вибір із</p>

Критерій	Звіт ГЕР	Коментар Університету на звіт
	<p>можливість вибору ОК з інших ОПП. Власне про доцільність реального забезпечення такого вибору з інших освітніх програм говорили випускники та роботодавці (як свідчить звіт ЕГ, йшлося про вивчення риторики, ділової мови, релігієзнавства, політології, економіки). Ми розуміємо позицію ЗВО, який у відповіді на звіт ЕГ зазначає, що каталог КНУТШ є дуже великим (15 тисяч ВК), однак сучасний студентоцентричний підхід спонукає враховувати бажання здобувачів освіти. З огляду на сказане, ГЕР рекомендує розширити вибірккову частину ОП шляхом інтраблокової варіативності.</p> <p><i>РЕКОМЕНДАЦІЇ:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рекомендуємо збалансувати кредитні виміри мовознавчої підготовки. 2. Рекомендуємо вдосконалити опис міжпредметних зв'язків у структурно-логічній схемі ОПП. 3. Рекомендуємо переглянути та вдосконалити робочу програму з комунікативної (виробничої) практики з відривом (кримськотатарська, англійська мови). 	<p>Каталогу курсів); навчальних дисциплін в іншому закладі вищої освіти за реалізації студентом права на академічну мобільність. При цьому здобувач освіти може зробити свій вибір без задіяння працівників кафедр і деканатів – він його може зробити дистанційно, використовуючи свій персональний кабінет у системі автоматизації освітнього діловодства Triton. 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рекомендація щодо збалансування кредитних вимірів мовознавчої підготовки потребує, на нашу думку, деталізації і розширення проблемної зони зауважень. Усвідомлюючи необхідність динамічних змін окресленого процесу, колектив кафедри використовує будь-які можливості для консолідації впливів та міжпредметних корекцій у форматі навчального контенту кримськотатарської, англійської та турецької мов. 2. До початку 2023-2024 н.р. кафедрою запланована серія дискусійних заходів із метою гармонізації структурно-логічної схеми ОПП, оскільки передбачається затвердження нової редакції ОПП. 3. Відповідно до рекомендацій Експертної групи передбачається концептуальне переосмислення завдань соціально-комунікативної (відповідно до опису ОП 2019 р.) і комунікативної (згідно з Описом ОП 2020 р.) практики. На 2023-2024 н.р. передбачено перегляд та удосконалення робочої програми у зв'язку з: <ul style="list-style-type: none"> - розширенням кількості баз практик; - деталізацією кримськотатарського та англійського

Критерій	Звіт ГЕР	Коментар Університету на звіт
	<p>4. Рекомендуємо розширити вибірку частину ОП шляхом інтраблокової варіативності.</p>	<p>сегментів завдань і мети практики; - активізацією перекладацького сегменту завдань практики; - посилення джерелознавчого чинника завдань практики.</p> <p>4. На кафедрі обговорена у січні 2023 р. концепція вибіркової частини ОП. Визначено, що актуальним у нинішніх умовах функціонування ОП є залучення до вибірових блоків інформаційного контенту, що пов'язаний з різноманітними прийомами, методами та алгоритмами прикладної лінгвістики (формування термінологічних і перекладних словників, інструментарій машинної обробки текстів, прийоми лематизації та формування текстових корпусів). Внесення до вибіркової складової ОП всіх дисциплін які доступні для вибору студентам цієї програми (а це всі дисципліни які викладаються в Університеті – більше 15 тисяч позицій) є фізично неможливим (і не має сенсу – вони доступні здобувачу через його персональний кабінет в системі автоматизації освітнього діловодства Triton.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання Рівень відповідності (експертна група) В Рівень відповідності (ГЕР) В</p>	<p>За критерієм 3 обґрунтувань чи зауважень немає.</p> <p><i>РЕКОМЕНДАЦІЇ:</i> Рекомендуємо активізувати участь студентів у неформальній освіті з дисциплін, релевантних змісту ОПП, а також процесах зовнішньої академічної мобільності.</p>	<p>Форми участі здобувачів у неформальній освіті з дисциплін, релевантних змісту ОПП регламентуються Положенням про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 06 лютого 2023 року.</p> <p>Вважаємо, що активізація участі здобувачів у проєктах неформальної освіти можлива на рівні реалізації виробничих практик (такий досвід ми отримали під час проведення соціокомунікативної практики упродовж 2022-2023 н.р., проєкт «Qigit: Крим – це ми», освітня платформа «Prometheus»), підготовки кваліфікаційних (курсівих) проєктів та самостійної роботи, а також як компоненти відповідних ОК з затвердженням чітких вимог такого зарахування та методів оцінювання, які будуть прописані в</p>

Критерій	Звіт ГЕР	Коментар Університету на звіт
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою Рівень відповідності (експертна група) В Рівень відповідності(ГЕР) В</p>	<p>За критерієм 4 обґрунтувань чи зауважень немає. <i>РЕКОМЕНДАЦІЇ:</i> 1. Рекомендуємо оновити у робочих програмах навчальних дисциплін списки основних і додаткових джерел інформації, додати публікації дослідників з проблем лінгвістики, літературознавства, тюркології і перекладознавства, авторські науково-методичні розробки. 2. Рекомендуємо розмістити на сторінці кафедри робочі програми навчальних дисциплін вибіркового блоку, доповнити інформацію про чинні на ОПП практики.</p>	<p>оновлених робочих програмах навчальних дисциплін у 2023-2024 н.р. 1.Науково-педагогічний колектив кафедри тюркології, розуміючи об'єктивність зауваження щодо використання застарілих джерел у текстах робочих програм, розпочав планування підготовки серії видань наукового, підручничого та джерелознавчого характеру. Необхідність оновлення джерельної бази збігається з нагальною потребою трансферу актуальної кримськотатаромовної літератури на латинську абетку. Тому у 2023-2024 н.р. будуть затверджені нові робочі програми навчальних дисциплін з урахуванням відповідних рекомендацій. 2. Розміщення на сторінці кафедри робочих програм навчальних дисциплін вибіркового блоку та деталізація інформації про чинні на ОПП практики здійснюється кафедрою постійно, крім того протягом поточного навчального року відповідальними особами ННІФ розроблено новий концептуальний вигляд сторінки ОПП, який постійно оновлюється та наповнюється.</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти академічна доброчесність Рівень відповідності (експертна група) В Рівень відповідності (ГЕР) В</p>	<p>За критерієм 1 обґрунтувань чи зауважень немає. <i>РЕКОМЕНДАЦІЇ:</i> Рекомендуємо активніше залучати ІТ-технології до проміжного контролю знань, особливо під час віддаленого формату навчання.</p>	<p>Викладачі, які забезпечують функціонування ОП, активно використовують ІТ-ресурси для здійснення навчальної діяльності та, зокрема, проведення контрольних заходів. Переважна більшість викладачів користується верифікованими та апробованими навчальними технологіями Google. У поточному навчальному році під час реалізації ОП викладачі кафедри активно використовували здобуті під час підвищення кваліфікації знання з інтерактивних методів навчання (Підвойний В.М., Сластьон С.Е., Спотар-Аяр Г.)</p>
<p>Критерій 6. Людські ресурси Рівень відповідності (експертна група) В Рівень відповідності (ГЕР) В</p>	<p>За критерієм 1 обґрунтувань чи зауважень немає. <i>РЕКОМЕНДАЦІЇ:</i> Рекомендуємо сприяти підвищенню публікаційної активності НПП, залучених до викладання ОК на ОПП.</p>	<p>Адміністрація кафедри розробила концепцію планових заходів для актуалізації публікаційного рівня і підвищення рівня мотивації НПП до участі у наукових проєктах. Актуальним визначені теми з історії кримськотатарської мови, ревізію (подекуди – формування) концептуальних основ українського кримотатарознавства у царині літератури (верифікація та деталізація періодів розвитку</p>

Критерій	Звіт ГЕР	Коментар Університету на звіт
		<p>кримськотатарської літератури), перегляд рівня прецедентності етнічних та культурнодетермінованих текстів, ревіталізацію текстів культури кримськотатарського народу, які мають загальнотюркське значення і перспективу. З метою забезпечення процесу формування текстового масиву, необхідного для освітнього процесу, планується дослідження з подальшим перевиданням архівних та колекційних артефактів із кримськотатарської тематики, що локалізовані в приватних бібліотеках-колекціях Агатангела Кримського та Омеляна Пріцака, архівних топиків наукових товариств, які функціонували на теренах України наприкінці XIX - початку XX ст. і досліджували кримськотатарський, візантійський та кавказознавчий матеріал. Активності наукової діяльності викладачів сприятимуть оголошені проекти «Тюркська література: хрестоматія» та «Історія української тюркології: хрестоматія», деталізація тем і напрямів для кожного викладача у межах виконання завдань загальної наукової теми, яку виконує ННІФ.</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси Рівень відповідності (експертна група) В Рівень відповідності (ГЕР) В</p>	<p>За критерієм 7 обґрунтувань чи зауважень немає.</p> <p><i>РЕКОМЕНДАЦІЇ:</i></p> <p>1. Рекомендуємо регулярно оновлювати на сайті інформацію щодо дозвілля в університеті.</p> <p>2. Рекомендуємо здійснювати систематичний моніторинг появи нових видань, а також стимулювати НПП до написання власних навчально-методичних праць, які стосуються кримськотатарської філології.</p>	<p>1. Університет постійно надає інформаційну підтримку здобувачам освіти та інформує щодо запланованих заходів не тільки на сайті, а й на сторінках у соц. мережах, що на думку здобувачів, є ефективним. Відтак, за результатами опитування та відповідних обговорень на зустрічах, здобувачі надали високу оцінку такому способу комунікації.</p> <p>2. Перманентна селекція та оперативна інсталяція новітніх наукових та методичних джерел з актуальних проблем кримськотатарського дискурсу корелюється з планами кафедри розширити пошукову і бібліографічну діяльність, удосконаленням стратегічних (методичних, наукових) завдань Центру кримськотатарської мови і літератури. Ресурсний потенціал бібліотеки Центру кримськотатарської мови і літератури має високий показник раритетності та наповнення релевантної літератури (наукової, художньої, довідникової), але в умовах світової диджиталізації індустрії книги формування контенту підручників, посібників і</p>

Критерій	Звіт ГЕР	Коментар Університету на звіт
		<p>монографій з фаху потребує перегляду стратегій і тактик «збирання» навчальних матеріалів. Кафедра напрацьовує шляхи реалізації таких можливостей у формі підписання відповідних угод з провідними бібліотечними локаціями України та Турецької Республіки, вітчизняними видавництвами і ресурсними центрами, які спеціалізуються на кримськотатарській і загальнотюркській тематиці.</p> <p>Зокрема, заплановано здійснення системному моніторингу наукових тем із кримотатарознавства, загальна кількість і фактологічна якість яких за останні роки на теренах України та за її межами є доволі високими.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми Рівень відповідності (експертна група) В Рівень відповідності (ГЕР) В</p>	<p>За критерієм 8 обґрунтувань чи зауважень немає.</p> <p><i>РЕКОМЕНДАЦІЇ:</i> Рекомендуємо впровадити практику фіксації рекомендацій та пропозицій, які висловлюють різні групи стейкхолдерів, а також процедур обговорення ОПП та внесення змін у всю навчально-методичну документацію.</p>	<p>Колектив кафедри активно залучує стейкхолдерський елемент у процес загального функціонування та секторальної верифікації ОП, на сучасному етапі розгортання візії ОП має свою специфіку, яка полягає у тому, що коло мотивованих і кваліфікованих стейкхолдерів значно розшириться у процесі деокупації АР Крим. Варто зазначити, що співпраця з громадськими організаціями залишатиметься пріоритетною у діяльності кафедри, адже саме громадські спілки і громади, через їх активність і мобільність формують постійно актуальну і потенційно релевантну для виконання завдань ОП платформу.</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність Рівень відповідності (експертна група) В Рівень відповідності (ГЕР) В</p>	<p>За критерієм 9 обґрунтувань чи зауважень немає.</p> <p><i>РЕКОМЕНДАЦІЇ:</i> Рекомендуємо забезпечити на сайті ЗВО можливість 1) ознайомлення з усією документацією, пов'язаною з різними етапами вдосконалення ОПП та її складників; 2) долучатися до внесення пропозицій/змін до ОПП усім зацікавленим сторонам.</p>	<p>Колектив кафедри цілком усвідомлює необхідність і важливість окреслених заходів, системному підходу до покращення демонстрації процесу реформування ОПП та забезпечення участі різних груп стейкхолдерів у вдосконаленні мети та програмних результатів ОПП, для цього передбачено активізація (розширення) форм співпраці зі стейкхолдерами і диверсифікація запитів робочої групи ОПП щодо пропозицій зацікавлених у її всебічному розвитку сторін.</p>